

สมรรถนะครูอาชีวศึกษาสายพันธุ์ใหม่ตามการรับรู้ของครูในช่วงการแพร่ระบาดโควิด 19:
กรณีศึกษาจังหวัดลพบุรี

NEW GENERATION VOCATIONAL TEACHER COMPETENCIES AS PERCEIVED BY
TEACHERS DURING THE COVID-19 PANDEMIC:
CASE STUDY OF LOPBURI PROVINCE

อนุสรฯ สุวรรณวงศ์

Anutsara Suwanwong

สาขาวิชาภาวะผู้นำการบริหารและการจัดการการศึกษา คณะการจัดการการศึกษาเชิงสร้างสรรค์

สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

Education Management and Leadership, School of Creative Educational Management,

Panyapiwat Institute of Management

Received: July 23, 2021 / Revised: September 30, 2021 / Accepted: October 8, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่มุ่งวิเคราะห์การรับรู้ของครูและกำหนดสมรรถนะครูอาชีวศึกษาสายพันธุ์ใหม่ในช่วงการแพร่ระบาดโควิด 19 โดยวิทยาลัยอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในจังหวัดลพบุรีเป็นพื้นที่ในการศึกษา ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งก่อนและระหว่างการแพร่ระบาดโควิด 19 เป็นระยะเวลา 1 ปี 6 เดือน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 22 คน ได้แก่ ครู หัวหน้าฝ่าย/หัวหน้าระดับ และผู้บริหารวิทยาลัย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคสามเส้า ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะครูอาชีวศึกษาสายพันธุ์ใหม่ตามการรับรู้ของครู ประกอบด้วย 6 สมรรถนะ ได้แก่ 1) สมรรถนะด้านดิจิทัลเทคโนโลยี 2) สมรรถนะด้านความร่วมมือ 3) สมรรถนะด้านการสื่อสาร 4) สมรรถนะด้านวิจัยและพัฒนา 5) สมรรถนะด้านการวิเคราะห์ข้อมูล และ 6) สมรรถนะด้านความเป็นครูมืออาชีพ โดยทั้งหกสมรรถนะประกอบด้วย 20 ตัวชี้วัด ครอบคลุมมาตรฐานการพัฒนาครูทั้งด้านสมรรถนะหลัก สมรรถนะประจำสายงาน และสมรรถนะทางวิชาชีพ ทั้งนี้ครูอาชีวศึกษาให้ความสำคัญต่อสมรรถนะด้านความเป็นครูมืออาชีพเป็นอันดับแรกเพราะการสอนออนไลน์ช่วงโควิด 19 จะต้องอาศัยครูที่สามารถถ่ายทอดความรู้รอบยี่ห้อที่สำคัญให้แก่แก่นักเรียนภายใต้ข้อจำกัดด้านเวลาของห้องเรียนออนไลน์ ส่วนครูรุ่นใหม่ให้ความสำคัญต่อสมรรถนะด้านดิจิทัลเทคโนโลยีเป็นอันดับแรกเพราะการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีส่งผลกระทบเชิงบวกต่อการเรียนการสอนออนไลน์ในช่วงโควิด 19 อันเป็นการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การศึกษายุคดิจิทัล

คำสำคัญ: สมรรถนะครูอาชีวศึกษาสายพันธุ์ใหม่ การรับรู้ของครู การแพร่ระบาดโควิด 19

Abstract

This research was a qualitative research aiming to analyze teachers' perception and to determine the competencies of new generation vocational teachers as perceived by teachers

during the Covid-19 pandemic. This was a case study of a vocational college in Lop Buri province. The researcher collected research data for one year and six months both before and during the Covid-19 pandemic. The key research informants were 22 college personnel classified into vocational teachers, heads of department/class level, and college administrators. The data were analyzed with the use of triangulation technique.

The results revealed that the competencies of new generation vocational teachers as perceived by teachers consisted of 6 competencies: (1) digital technology competency; (2) collaboration competency; (3) communication competency; (4) research and development competency; (5) data analysis competency; and (6) professional teacher competency. The 6 competencies consisted of 20 key performance indicators which covered teacher development standards for the core competency, functional competency, and professional competency. As such, the senior teachers ranked professional teacher competency as the first priority because the online instruction during the Covid-19 pandemic relied on the teachers who can impart the main beneficial knowledge and experiences to students under the time limitation of online classroom; while the new generation teachers ranked the digital technology competency as the first priority because the application of technology positively affected the online instruction during the Covid-19 pandemic which was the transformation toward education in the digital era.

Keywords: New Generation Professional Competencies, Teacher's Perception, COVID-19 Pandemic

บทนำ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือที่เรียกกันว่า “COVID-19” ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยนับตั้งแต่ช่วงกลางเดือนมีนาคม 2563 (Prasert, 2020) กระทรวงศึกษาธิการจึงประกาศปิดสถานศึกษาทั่วประเทศทั้งรัฐและเอกชนทั้งในระบบและนอกระบบซึ่งอยู่ในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ โดยปิดเรียนด้วยเหตุพิเศษตั้งแต่วันที่ 18 มีนาคม 2563 เป็นต้นไป (Ministry of Education, 2020) วิทยาลัยอาชีวศึกษาหลายแห่งได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้และจะต้องปรับการเรียนการสอนเป็นระบบออนไลน์อย่างเต็มรูปแบบวิกฤติการณ์ดังกล่าวทำให้ครูอาชีวศึกษาจำนวนมากเริ่มตระหนักถึงการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพใหม่ๆ ที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันและอนาคต

การเรียนการสอนออนไลน์ช่วงโควิด 19 สะท้อนให้เห็นว่าครูอาชีวศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา เพราะการสอนในช่วงวิกฤติโรคระบาดนี้จะต้องใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ทั้งการสอน การกำกับติดตามนักเรียนผ่านสื่อ/ช่องทางออนไลน์ การรับนักศึกษาใหม่ผ่านระบบออนไลน์ และการสอบผ่านระบบออนไลน์ ซึ่งถือได้ว่าครูอาชีวศึกษาทั่วประเทศมีความกังวลใจอย่างมาก สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ตระหนักถึงสถานการณ์จึงได้มีการอบรมทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital literacy) ให้ทั้งครูและนักเรียนอาชีวศึกษา (Thairath Online, 2020) จะเห็นว่าสถานการณ์ดังกล่าวถึงแม้จะเป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษาแต่ก็ถือว่าเป็นโอกาสที่ดีในการยกระดับสมรรถนะใหม่ให้แก่ครูอาชีวศึกษาผนวกกับรายงานการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2564 เกี่ยวกับภาวะขาดแคลนแรงงาน

สายอาชีพจำนวนมากในอีก 5-10 ปีข้างหน้า ซึ่งตลาดแรงงานต้องการแรงงานที่มีทักษะมากขึ้น โดยเฉพาะในสาขาอาชีพที่เน้นการใช้เทคโนโลยีเป็นหลัก (World Economic Forum (WEF), 2020) ซึ่งแรงงานไทยมีทักษะด้านดิจิทัลเพียงร้อยละ 54.9 รวมถึงมีจุดอ่อนในด้านความพร้อมรองรับอนาคต การฝึกอบรมและการศึกษา และทัศนคติการปรับตัวในการทำงานในอนาคต แนวทางการพัฒนาที่สำคัญคือ การพัฒนาทักษะของแรงงานด้านดิจิทัลให้ตรงตามความต้องการของตลาด (RYT9, 2021) ดังนั้นครูอาชีวศึกษาจึงถูกคาดหวังให้มีสมรรถนะด้านดิจิทัลเทคโนโลยีตามไปด้วย ในฐานะของผู้สร้างประสบการณ์การทำงานและความรู้เฉพาะสาขาอาชีพเพื่อให้เกิดการส่งผ่านนักเรียนจากวิทยาลัยสู่โลกการทำงานจริง

ทั้งนี้อาชีวศึกษาจังหวัดลพบุรีก็ยังคงประสบปัญหาการผลิตแรงงานฝีมือที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบันและอนาคต ดังที่กลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานอาชีวศึกษา ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและกำลังคนอาชีวศึกษาได้เสนอข้อมูลอัตราการสำเร็จการศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษาภาพรวมทั้งรัฐและเอกชนของปีการศึกษา 2562 พบว่า นักเรียนสำเร็จการศึกษาจากภาครัฐจำนวน 189,320 คน และนักเรียนสำเร็จการศึกษาจากภาคเอกชน จำนวน 74,020 คน คิดสัดส่วนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนเป็น 71.89 : 28.11 โดยจังหวัดลพบุรี มีนักเรียนอาชีวศึกษาสำเร็จการศึกษาจากภาครัฐจำนวน 3,341 คน และนักเรียนอาชีวศึกษาสำเร็จการศึกษาจากภาคเอกชน จำนวน 1,219 คน รวมทั้งสิ้น 4,560 คน คิดเป็นร้อยละ 1.73 ของผู้สำเร็จอาชีวศึกษาของทั้งประเทศ (Office of Vocational Education Commission, 2020)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าความเชื่อมั่นของผู้ปกครองที่มีต่อคุณภาพการศึกษาของอาชีวศึกษายังคงเป็นกีดขวางการพัฒนาที่น่ากังวลใจเป็นอย่างมาก ครูอาชีวศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวเชิงรุกให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านวิทยาการสมัยใหม่

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นวัตกรรมการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ ตลอดจนเข้าใจบริบทความต้องการตลาดแรงงานในอนาคต เมื่อครุมีความรู้และทักษะทันสมัยก็จะเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนสนใจเรียนต่ออาชีวศึกษาเพิ่มมากขึ้นและส่งผลต่อความเชื่อมั่นของผู้ปกครองอีกด้วย เพราะครูอาชีวศึกษาเป็นฟันเฟืองสำคัญของระบบอาชีวศึกษา ดังนั้นจึงต้องเร่งพัฒนาครูให้มีสมรรถนะที่ตรงกับการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านการศึกษาและตลาดแรงงาน ทั้งนี้ผลงานวิจัยของ Johnston et al. (2016) ค้นพบว่า ประสบการณ์เฉพาะทางของครูอาชีวศึกษาส่งผลเชิงบวกต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งครูอาชีวศึกษายุคการปฏิวัติอุตสาหกรรม 4.0 นั้น จำเป็นจะต้องมีสมรรถนะที่แตกต่างไปจากเดิมและนำพาให้นักเรียนมีทักษะการทำงานในอนาคต (Wagiran et al., 2019) เพื่อเป็นแรงผลักดันในการสร้างแรงงานฝีมือที่มีคุณภาพให้แก่ภาคอุตสาหกรรมเพื่อขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศ งานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อวงการวิชาชีพครูอาชีวศึกษาเพื่อเปิดมุมมองการรับรู้เกี่ยวกับครูอาชีวศึกษาสายพันธุ์ใหม่ที่มีความรู้ทางวิชาการ ความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ และมีอุดมการณ์ที่จะขับเคลื่อนการยกระดับอาชีวศึกษาสายพันธุ์ใหม่ของประเทศไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาวิเคราะห์การรับรู้ของครูเกี่ยวกับสมรรถนะครูอาชีวศึกษาสายพันธุ์ใหม่ในช่วงการแพร่ระบาดโควิด 19
2. กำหนดสมรรถนะครูอาชีวศึกษาสายพันธุ์ใหม่ในช่วงการแพร่ระบาดโควิด 19

ทบทวนวรรณกรรม

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยใช้สมรรถนะเป็นฐาน (Competency-based Human Resource) ได้รับการกล่าวถึงอย่างมากในต่างประเทศนับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1990 จากการสังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการนั้นสามารถสรุปได้ว่าสมรรถนะให้คำนิยามที่ครอบคลุม

ทั้งพฤติกรรม (Behaviors) ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) ชีตความสามารถ (Capability) ที่ใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดผลสำเร็จ โดยแต่ละสาขาอาชีพก็มีสมรรถนะที่จำเป็นหรือสมรรถนะเฉพาะทางแตกต่างกันไป โดยทั่วไปจำแนกสมรรถนะออกเป็นสมรรถนะหลัก (Core Competency) และสมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency)

ทั้งนี้การพัฒนาสมรรถนะครูอาชีวศึกษานั้น ยังไม่ได้มีการกล่าวถึงมากนัก ผู้วิจัยจึงสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ (Blank, Jacobson, & Melaville, 2012; Dahlstrom, Brooks, & Bichsel, 2014; Shah, 2014; Oluwasola, 2014; Goodwin & Webb, 2014; Amiruddin et al., 2015; Liu, Sng, & Farida, 2015; Diep & Hartmann, 2016; Gartmeier, Gebhardt, & Dotger, 2016; Nurhadi & Lyau, 2018; Wagiran et al. 2019) โดยจำแนกสมรรถนะครูอาชีวศึกษาออกเป็น 6 ด้าน สำคัญดังนี้

1. สมรรถนะด้านการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถของครูในการสร้างข้อมูลเพื่อใช้ในการถ่ายทอดสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถให้คำปรึกษา กระตุ้นจิตใจ และแนะนำภายใต้หลักความเป็นอิสระของนักเรียนทั้งด้านวิชาการและด้านอื่นๆ มีองค์ความรู้และสามารถแนะแนวเส้นทางอาชีพได้อย่างตรงศักยภาพนักเรียน มีจิตวิทยาในการสื่อสารกับนักเรียนที่มีความหลากหลายเชิงพฤติกรรม และโน้มน้าวให้นักเรียนปรับพฤติกรรมเชิงบวก ตลอดจนสามารถสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์ความรู้ที่ทันสมัยหรือสร้างโอกาสในการทำงานให้มีมาตรฐานที่สูงขึ้น

2. สมรรถนะด้านการวิเคราะห์ข้อมูล หมายถึง ความสามารถของครูในการใช้ข้อมูลและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนเพื่อประเมินความต้องการ ความสามารถ ความสนใจ ศักยภาพ ตลอดจนแนวโน้มการดำรงชีวิตและการทำงานของนักเรียนในอนาคตบนพื้นฐานของความเข้าใจธรรมชาติของนักเรียนเป็น

รายบุคคล เข้าใจปัญหาและสถานภาพทางครอบครัว/สังคมของนักเรียนเพื่อวางแผนการพัฒนานักเรียนได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของสถานประกอบการเพื่อใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และวางแผนงานร่วมกัน โดยครูจะต้องมีทักษะใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์พื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล

3. สมรรถนะด้านดิจิทัลเทคโนโลยี หมายถึง ความสามารถของครูในการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล/สื่อเทคโนโลยีที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น แอปพลิเคชัน แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ เว็บไซต์ เป็นต้น ซึ่งสมรรถนะด้านดิจิทัลเทคโนโลยีครอบคลุมความสามารถในการเลือกแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ที่น่าเชื่อถือเพื่อใช้ประกอบการสอน ความสามารถในการสร้างสื่อมัลติมีเดียเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้เชิงรุก ทักษะการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อการจำลองสถานการณ์การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ

4. สมรรถนะด้านวิจัยและพัฒนา หมายถึง ความสามารถของครูในการออกแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและองค์ความรู้ทางวิชาชีพโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน เพื่อค้นพบนวัตกรรมการศึกษาใหม่ๆ ผ่านกระบวนการทำงานร่วมกับสถานประกอบการและ/หรือองค์กรต่างๆ อย่างสร้างสรรค์ ทั้งในรูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียน โครงการพัฒนานวัตกรรม/สิ่งประดิษฐ์ โครงการวิจัย เป็นต้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีตัวชี้วัดด้านการสร้างสรรค์งานวิจัยเชิงนวัตกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวโน้มการศึกษาในปัจจุบันที่มุ่งเน้นการยกระดับการพัฒนาครูอย่างมืออาชีพ ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรม

5. สมรรถนะด้านความร่วมมือ หมายถึง ความสามารถของครูในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางอาชีพและเครือข่ายทางวิชาชีพทั้งระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับสากล ซึ่งครูจะต้องมีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศเพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา

ที่เปิดกว้าง ทั้งนี้เครือข่ายความร่วมมือครอบคลุม ผู้ปกครอง นักเรียน และสถานประกอบการ โดยครูจะต้องสามารถรวมตัวผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการศึกษาในการทำกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างต่อเนื่อง เตรียมสถานฝึกงานได้อย่างเหมาะสม ภายใต้กระบวนการการทำงานร่วมกันเป็นทีม ตลอดจนสามารถบริหารจัดการโครงการกับเครือข่ายภายนอกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ท่ามกลางความหลากหลายของบุคคลและวัฒนธรรมองค์กร เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาและการมีงานทำให้นักเรียน ตลอดจนสามารถธำรงไว้ซึ่งความผูกพันอันดีของเครือข่ายภายในและภายนอก เพราะเครือข่ายจะทำให้ครูทราบถึงทิศทางการเปลี่ยนแปลงของการศึกษา ซึ่งจุดเน้นของสมรรถนะด้านความร่วมมือคือ ทักษะการจัดการเวลา ทักษะการบริหารโครงการ ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการบริหารงานบุคคล ทักษะมนุษยสัมพันธ์

6. สมรรถนะด้านความเป็นครูมืออาชีพ หมายถึง ความสามารถของครูที่จะต้องมีความเข้าใจ วัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร มีองค์ความรู้ด้านทฤษฎีการเรียนรู้และกลยุทธ์การสอน มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางในการวางแผนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน สามารถจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้โดยเอื้ออำนวยให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมตรงตามทักษะที่สถานประกอบการต้องการ สามารถออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติการผ่านกระบวนการระดมสมองระหว่างการเรียนรู้และการทำงาน โดยแสดงบทบาทของการเป็นที่เลี้ยง (Mentor) โค้ช (Coach) และผู้สอนพิเศษ (Tutor) โดยครูอาชีวจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ลึก รู้กว้าง และรู้จริงในวิชาชีพเฉพาะทาง

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการฝังตัวและสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ครู หัวหน้าฝ่าย/หัวหน้าระดับ และผู้บริหารวิทยาลัย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิค

สามเส้า มีขั้นตอนการดำเนินการมีรายละเอียดดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1 เพื่อศึกษาวิเคราะห์การรับรู้ของครูเกี่ยวกับสมรรถนะครูอาชีวะสายพันธุ์ใหม่ในช่วงการแพร่ระบาดโควิด 19 โดยผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร ตำรา งานวิจัย วารสารวิชาการไทย วารสารวิชาการต่างประเทศ ข้อมูลทางวิชาการที่สืบค้นทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือทางเว็บไซต์ต่างๆ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ระยะเวลาในการศึกษาข้อมูลระหว่างเดือนตุลาคม-ธันวาคม 2562 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นประเด็นที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) สมรรถนะด้านการสื่อสาร 2) สมรรถนะด้านการวิเคราะห์ข้อมูล 3) สมรรถนะด้านดิจิทัลเทคโนโลยี 4) สมรรถนะด้านวิจัยและพัฒนา 5) สมรรถนะด้านความร่วมมือรวมพลัง และ 6) สมรรถนะด้านความเป็นครูมืออาชีพ

การวิจัยระยะที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการฝังตัวในพื้นที่ การสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์เชิงลึก มีรายละเอียดดังนี้

- การฝังตัวในพื้นที่ ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมการแสดงออก ทักษะคิด และการรับรู้ของครูที่มีต่อการพัฒนาทางวิชาชีพโดยฝังตัวปฏิบัติงานร่วมกับครูและหัวหน้าฝ่าย/หัวหน้าระดับในฐานะที่ปรึกษาด้านการพัฒนาองค์กรของวิทยาลัย เป็นระยะเวลา 10 เดือนระหว่างเดือนมกราคม-ตุลาคม 2564 โดยเข้าร่วมกิจกรรมการนิเทศการสอน การประชุมหัวหน้าฝ่าย/หัวหน้าระดับ การประชุมครู และการอบรมพัฒนาครูเพื่อศึกษาการรับรู้ของครูเกี่ยวกับสมรรถนะครูอาชีวะสายพันธุ์ใหม่

- การประชุมสนทนากลุ่ม 3 ฝ่าย ยึดหลักการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อวิพากษ์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการกำหนดสมรรถนะครูอาชีวะสายพันธุ์ใหม่ที่สอดคล้องกับบริบทการปฏิบัติงานในพื้นที่ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครู จำนวน 16 คน หัวหน้าฝ่าย/หัวหน้าระดับ จำนวน 5 คน และผู้บริหารวิทยาลัย จำนวน 1 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 22 คน

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยจัดการประชุมสนทนากลุ่ม มีรายละเอียดดังนี้

ครั้งที่ 1 สนทนากลุ่ม วันที่ 11 มกราคม 2563 เวลา 10.00-12.00 น. ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชีย ลพบุรี ผู้เข้าร่วม จำนวน 22 คน

ครั้งที่ 2 สนทนากลุ่ม วันที่ 4 เมษายน 2563 เวลา 10.00-12.00 น. ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชีย ลพบุรี ผู้เข้าร่วม จำนวน 22 คน

ครั้งที่ 3 สนทนากลุ่ม วันที่ 11 กรกฎาคม 2563 เวลา 10.00-12.00 น. ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชีย ลพบุรี ผู้เข้าร่วม จำนวน 22 คน

ครั้งที่ 4 สนทนากลุ่ม วันที่ 17 ตุลาคม 2563 เวลา 10.00-12.00 น. ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชีย ลพบุรี ผู้เข้าร่วม จำนวน 22 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินสมรรถนะครูอาชีพะสายพันธุ์ใหม่ เพื่อให้ครูพิจารณาเลือกเห็นด้วย/ไม่เห็นด้วยกับสมรรถนะครูอาชีพะสายพันธุ์ใหม่ จำนวน 6 สมรรถนะ 20 ตัวชี้วัด มีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยระหว่างการประชุมสนทนากลุ่มเปิดโอกาสให้ครูแสดงความเห็นและวิพากษ์ตัวชี้วัดและสมรรถนะทุกประเด็น ทั้งนี้ เครื่องมือดังกล่าวได้มาจากการทบทวนวรรณกรรม

- การสัมภาษณ์เชิงลึกฝ่ายบริหาร ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากฝ่ายบริหารเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของผลการประชุมสนทนากลุ่มกับบริบทการปฏิบัติงานจริง โดยดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) มีรายละเอียดดังนี้

ครั้งที่ 1 สัมภาษณ์เชิงลึกหัวหน้าฝ่าย วันที่ 7 พฤศจิกายน 2563 เวลา 13.00-15.00 น. ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 3 คน

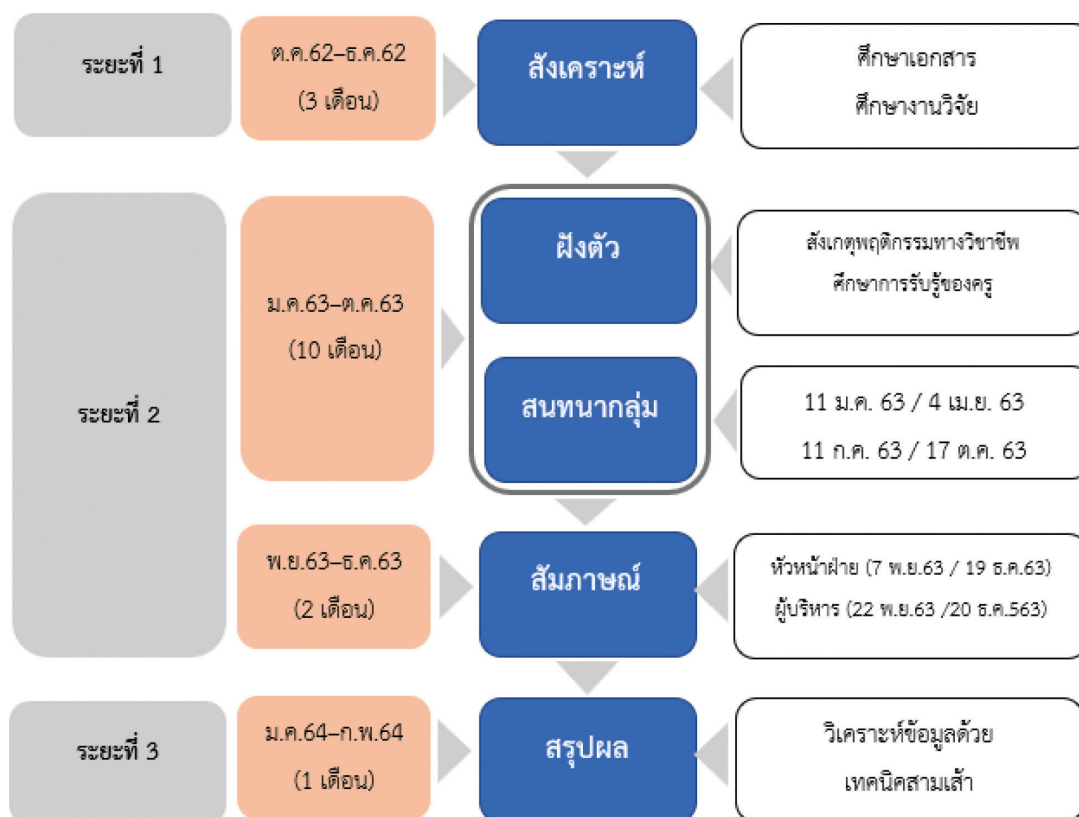
ครั้งที่ 2 สัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารวิทยาลัย วันที่ 22 พฤศจิกายน 2563 เวลา 10.00-12.00 น. ณ ห้องประชุมคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้จัดการ จำนวน 1 คน

ครั้งที่ 3 สัมภาษณ์เชิงลึกหัวหน้าระดับ วันที่ 19 ธันวาคม 2563 เวลา 13.00-15.00 น. ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีเอเชียลพบุรี ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ หัวหน้าระดับปวช. จำนวน 1 คน และหัวหน้าระดับ ปวส. จำนวน 1 คน

ครั้งที่ 4 สัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารวิทยาลัย วันที่ 20 ธันวาคม 2563 เวลา 10.00-12.00 น. ณ ห้องประชุมคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้จัดการ 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกสมรรถนะครูอาชีพะสายพันธุ์ใหม่ ประกอบด้วย 6 สมรรถนะ 20 ตัวชี้วัด โดยมีลักษณะแบบคำถามปลายเปิด (Open Ended Question) เพื่อให้หัวหน้าฝ่ายและผู้บริหารพิจารณาความเป็นไปได้ในเชิงนโยบายและการนำไปปฏิบัติเพื่อพัฒนาครูอาชีพะสายพันธุ์ใหม่

การวิจัยระยะที่ 3 สรุปผลการวิจัยเพื่อกำหนดสมรรถนะครูอาชีพะสายพันธุ์ใหม่ ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมความคิดเห็นและผลการประเมินตรวจสอบที่ได้จากการฝังตัวในพื้นที่ การสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์เชิงลึก นำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคสามเส้า เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ทุกฝ่ายมีความคิดเห็นตรงกัน สามารถสรุปขั้นตอนการวิจัย ดังภาพที่ 1

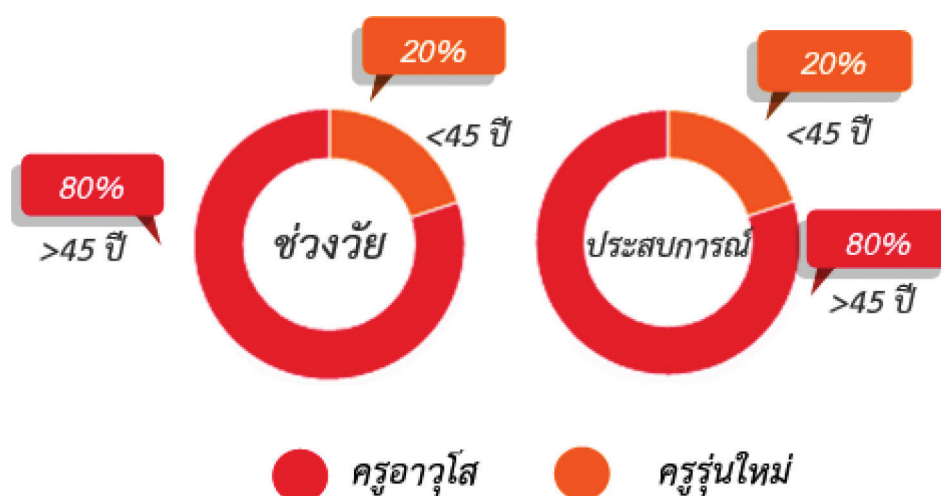

ภาพที่ 1 กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ศึกษาการรับรู้ของครูต่อสมรรถนะครูอาชีพสายพันธุ์ใหม่ในช่วงการแพร่ระบาดโควิด 19 สามารถจำแนกครูออกเป็น 2 กลุ่มได้แก่ 1) ครูอาวุโส มีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไป มีประสบการณ์การสอนไม่น้อย 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 20

ของจำนวนครูทั้งหมด และ 2) ครูรุ่นใหม่ มีอายุต่ำกว่า 45 ปี มีประสบการณ์การสอนน้อยกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 80 ของจำนวนครูทั้งหมด มีการรับรู้เกี่ยวกับการสมรรถนะครูอาชีพสายพันธุ์ใหม่ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการสังเคราะห์มาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ภาพที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของครูอาชีพศึกษา

1. การรับรู้ของครูอาวุโส สมรรถนะที่ครูอาวุโสมีอย่างเห็นเด่นชัดและเป็นผลดีต่อการพัฒนานักเรียน ทั้งการเรียนรู้แบบออนไลน์ในช่วงโควิด 19 คือ ด้านความเป็นครูมืออาชีพ ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านวิจัยและพัฒนา ส่วนด้านดิจิทัลเทคโนโลยี ด้านการสื่อสาร ด้านความร่วมมือ ครูอาวุโสมีมุมมองว่าเป็นสมรรถนะที่จำเป็นจะต้องพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษารูปแบบใหม่ โดยมีความต้องการเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศติดตามจากผู้เชี่ยวชาญด้านไอซีทีในช่วงกลางภาคเรียนและปลายภาคเรียน เพราะครูอาวุโสมีข้อจำกัดในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่กำลังส่งผลกระทบโดยตรงในการเรียนการสอนช่วงโควิด 19 ตลอดจนความร่วมมือกับสถานประกอบการชั้นนำที่จะต้องทักษะการประสานความร่วมมือเชิงรุกที่มุ่งเน้นการสร้างสรรค์ผลงานเชิงนวัตกรรมร่วมกัน

2. การรับรู้ของครูรุ่นใหม่ สมรรถนะที่ครูรุ่นใหม่สามารถพัฒนาได้เห็นผลชัดเจนและสอดคล้องกับศักยภาพ คือ ด้านดิจิทัลเทคโนโลยี ด้านการสื่อสาร ด้าน

วิจัยและพัฒนา ด้านความร่วมมือ ส่วนด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและด้านความเป็นครูมืออาชีพ ครูรุ่นใหม่ต้องการเพิ่มพูนประสบการณ์ทางการสอน เทคนิคการวัดและประเมินผลนักเรียนเป็นรายบุคคล เพราะมีข้อจำกัดด้านความเชี่ยวชาญในการจัดทำแผนการสอน เทคนิคการสอน และการควบคุมชั้นเรียน

3. ครูรุ่นใหม่ต้องการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างวิทยาลัยกับสถานประกอบการ/ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางอย่างน้อยเดือนละครั้งในรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLCs) เพื่อส่งเสริมการสร้างโครงงานเชิงนวัตกรรมให้เกิดประโยชน์เชิงมูลค่าที่สามารถสร้างรายได้ให้ทั้งแก่นักเรียนและชุมชน

4. สมรรถนะครูอาชีพจะสายพันธุ์ใหม่ตามการรับรู้ของครูในช่วงการแพร่ระบาดโควิด 19 ที่ได้มาจากการทบทวนวรรณกรรมและการตรวจสอบจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้ง 3 กลุ่ม (ครู หัวหน้าฝ่าย/หัวหน้าระดับ ผู้บริหารวิทยาลัย) ประกอบด้วย 6 สมรรถนะ 20 ตัวชี้วัด มีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 3 สมรรถนะครูอาชีพสายพันธุ์ใหม่

1. สมรรถนะด้านการสื่อสาร (Communication Competency) ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ การสื่อสารภาษาอื่น การให้คำปรึกษา การแนะแนวอาชีพ การสื่อสารสังคมออนไลน์ และจิตวิทยาการสื่อสาร

2. สมรรถนะด้านการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis Competency) ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ การประเมินความต้องการของนักเรียนรายบุคคล และการประเมินผลลัพธ์ของการเรียนรู้

3. สมรรถนะด้านดิจิทัลเทคโนโลยี (Digital Technology Competency) ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ การประยุกต์ใช้ไอซีที และการใช้สื่อการเรียนรู้ดิจิทัล

4. สมรรถนะด้านความเป็นครูมืออาชีพ (Professional Competency) ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ การพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง การพัฒนาแผนการสอนฐานสมรรถนะ การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ เทคนิคการสอนสมัยใหม่ การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และการบริหารศูนย์ฝึกวิชาชีพ

5. สมรรถนะด้านความร่วมมือ (Collaboration Competency) ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ การทำงานเป็นทีม และการสร้างเครือข่าย

6. สมรรถนะด้านวิจัยและพัฒนา (Research & Development Competency) ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การวิจัยในชั้นเรียน และการวิจัยสร้างนวัตกรรม

อภิปรายผล

การรับรู้ของครูต่อสมรรถนะครูอาชีวศึกษาสายพันธุ์ใหม่ในช่วงการแพร่ระบาดโควิด 19 นั้นสะท้อนให้เห็นว่าไม่ว่าจะเป็นครูอาชีวศึกษาหรือครูรุ่นใหม่ต่างให้ความสำคัญต่อสมรรถนะด้านดิจิทัลเทคโนโลยีและด้านความเป็นครูมืออาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Thongkam, Suwanjan, & Pupat (2018) จากการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันพบว่า สมรรถนะด้านเทคโนโลยีอันครอบคลุมความรู้ทางด้านเทคโนโลยี

ทักษะทางด้านเทคโนโลยี และทัศนคติทางด้านเทคโนโลยี เป็นสมรรถนะสำคัญของครูผู้สอนในวิทยาลัยอาชีวศึกษา เพราะการเรียนการสอนในช่วงนี้จะต้องใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการสอนทฤษฎีและการสอบวัดองค์ความรู้ ใช้แอปพลิเคชันในการกระตุ้นใจนักเรียน ติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนผ่านช่องทางออนไลน์ ดังนั้นครูอาชีวศึกษาสายพันธุ์ใหม่จะต้องมีการรู้เท่าทันดิจิทัลและทักษะไอซีทีเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนออนไลน์มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยสมรรถนะด้านความเป็นครูมืออาชีพก็เป็นสิ่งสำคัญ เพราะครูจะต้องมีองค์ความรู้เฉพาะทางที่ทันสมัยสามารถสังเคราะห์องค์ความรู้รอบยодที่จำเป็นมาใช้ในการสอนออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้ข้อจำกัดด้านเวลาและความสนใจของนักเรียน มีเทคนิคทางวิชาชีพที่ส่งเสริมการพัฒนานักเรียนให้เป็นแรงงานฝีมือขั้นดีตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจนสามารถนำความรู้ไปสู่การสร้างนวัตกรรมที่เพิ่มมูลค่าเพื่อสร้างงานสร้างรายได้ให้นักเรียนและชุมชนได้ ซึ่งทั้งสองประเด็นสอดคล้องกับงานวิจัยของ Nurhadi & Lyau (2018) และ Wagiran et al. (2019) พบว่า ครูอาชีวศึกษาในอนาคตจะต้องสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนและงานด้านอื่นๆ อีกทั้งครูอาชีวศึกษาจะต้องเป็นแบบอย่างในบทบาทของผู้ริเริ่มนวัตกรรมใหม่ๆ โดยบูรณาการความรู้สู่การสร้างนวัตกรรมที่ตอบโจทย์ความต้องการของสถานประกอบการ ซึ่งทั้งสองสมรรถนะในงานวิจัยของ Wagiran et al. (2019) ระบุไว้ว่าเป็นทักษะหลัก (Hard Skill) ของครูอาชีวศึกษาแห่งอนาคต

ทั้งนี้สมรรถนะด้านการสื่อสารเป็นอีกหนึ่งประการที่ครูตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับการปฏิบัติงานซึ่งเป็นผลพวงมากจากสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด 19 แหล่งข้อมูลสารสนเทศ และสื่อการสอนที่ทันสมัยส่วนใหญ่เป็นองค์ความรู้ของประเทศชั้นนำด้านการอาชีวศึกษา อาทิเช่น สิงคโปร์ เยอรมัน สหรัฐอเมริกา จีน ซึ่งทำให้ครูอาชีวศึกษาสายพันธุ์ใหม่

มีการรับรู้ว่าการสื่อสารภาษาอังกฤษมีอิทธิพลต่อการทำงานของครูในอนาคต หากครูไม่เตรียมพร้อมในการพัฒนาทักษะทางภาษาที่จะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพและความเป็นครูมืออาชีพของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจุบันวิทยาลัยอาชีวศึกษาหลายแห่งมีการทำบันทึกความเข้าใจ (MOU) ร่วมกับสถานประกอบการต่างประเทศหรือบริษัทข้ามชาติเพิ่มมากขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ของการเพิ่มอัตราการมีงานทำให้กับนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา ซึ่งภาษาถือได้ว่าเป็นตัวกลางในการสื่อสารเพื่อสร้างความร่วมมือทางการศึกษาจึงมีความเชื่อมโยงกับสมรรถนะด้านความร่วมมือของครูอาชีวศึกษาพันธุ์ใหม่ที่จะต้องมีการสื่อสารด้วยภาษาอื่นและทักษะการทำงานร่วมกับสถานประกอบการควบคู่กันไป สามารถใช้ภาษาในการเจรจาความร่วมมือทั้งในเชิงการพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการฝึกงาน กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งการประสานงานหรือทำงานร่วมกับองค์กรเหล่านี้จะต้องใช้ภาษาในการสื่อสารเพื่อสร้างความร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งครูอาชีวศึกษาในพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง และภาษาจีนเป็นภาษาที่สาม เพราะมีความจำเป็นในการประสานความร่วมมือกับสถานประกอบการในปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Care, Griffin, & Wilson (2012) พบว่า ทักษะด้านการสื่อสารและทักษะด้านความร่วมมือเป็นทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 มีบทบาทสำคัญในกระบวนการทำงานของครู และงานวิจัยของ Thongkam, Suwanjan, & Papat (2018) ที่วิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันพบว่า สมรรถนะด้านการสื่อสารอันประกอบด้วยความรู้ทางด้านการสื่อสาร ทักษะการสื่อสาร และทัศนคติทางด้านการสื่อสาร เป็นสมรรถนะสำคัญของครูผู้สอนในวิทยาลัยอาชีวศึกษา นอกจากนี้ผลงานวิจัยของ Leindarit (2021) ค้นพบว่า สมรรถนะด้านการสื่อสารและการสอนของครูส่งผลเชิงบวกต่อความพึงพอใจของนักเรียนอาชีวศึกษาในการเรียนรู้ช่วงโควิด-19 สูงถึง 39.1% โดยการสื่อสารจะต้องมุ่งเน้นให้เกิดทัศนคติที่ดีของครู นักเรียน และผู้ปกครอง

ต่อการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้เพราะหลังจากการแพร่ระบาดโควิด 19 คลี่คลาย การศึกษาจะเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การเรียนรู้ยุคใหม่ ซึ่งครูจะต้องสื่อสารเพื่อให้เกิดวัฒนธรรมการสอนด้วยสื่อดิจิทัล ตลอดจนครูจะต้องสร้างความตระหนักถึงการเข้าใช้ข้อมูลสารสนเทศ (UNESCO, 2020)

ส่วนสมรรถนะด้านการวิจัยและพัฒนานั้น ควรมุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน (Research-based Innovation) ที่ส่งเสริมการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยผลการวิจัยจะอยู่ในลักษณะของชิ้นงานที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทั้งในเชิงองค์ความรู้และเชิงรายได้ให้แก่ครู นักเรียน และชุมชน ซึ่งจะเป็นการทำงานร่วมกับสถานประกอบการเพื่อนำโจทย์ปัญหาจากสถานประกอบการมาเป็นแนวทางในการจัดทำโครงการ/การวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งครูมีการรับรู้ชิ้นงานเหล่านี้จะเป็นเครื่องยืนยันความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพและเป็นการสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่ทำทลายความเป็นมืออาชีพ ทำให้ครูเห็นคุณค่าของตนเองที่จะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างนวัตกรรมการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Thongkam, Suwanjan, & Papat (2018) ที่วิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันพบว่า สมรรถนะด้านวิจัยเพื่อพัฒนา อันครอบคลุมความรู้ทางด้านวิจัยเพื่อพัฒนา ทักษะการวิจัยเพื่อพัฒนา และทัศนคติทางด้านวิจัยเพื่อพัฒนา เป็นสมรรถนะสำคัญของครูผู้สอนในวิทยาลัยอาชีวศึกษา และงานวิจัยของ Wagiran et al. (2019) พบว่า ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมและการคิดเชิงสร้างสรรค์เป็นส่วนประกอบหนึ่งของสมรรถนะของครูอาชีวศึกษาแห่งอนาคต โดยจัดอยู่ในกลุ่มทักษะด้านอารมณ์ (Soft Skill) ประเภทวิถีคิด (Ways of Thinking) ทั้งนี้การวิจัยเชิงนวัตกรรมจะต้องเชื่อมโยงกับการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูอาชีวศึกษาพันธุ์ใหม่ จึงจำเป็นต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์และประเมินศักยภาพของนักเรียนเป็นรายบุคคล ออกแบบกิจกรรม/โครงการที่กระตุ้นให้นักเรียนสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ วางแผนการ

พัฒนานักเรียนอย่างเต็มศักยภาพ ปรับเปลี่ยนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้สมรรถนะเป็นฐาน (Competency-based Assessment)

สรุปผล

การรับรู้ของครูอาชีวศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะครูอาชีวศึกษาสายพันธุ์ใหม่ในช่วงการระบาดของโควิด 19 นั้นส่งผลให้ครูมีแนวคิดและพฤติกรรมทางวิชาชีพที่เปลี่ยนแปลงไปจากที่ผ่านมามีเห็นได้ชัด โดยเฉพาะสมรรถนะด้านดิจิทัลเทคโนโลยีที่กำลังกลายเป็นสมรรถนะจำเป็นในปัจจุบันและอนาคต เพราะการจัดการศึกษาทุกระบบกำลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ยุคดิจิทัลอย่างแท้จริง ซึ่งวิกฤติการณ์โรคระบาดกลายเป็นปัจจัยกระตุ้นให้วิถีการดำรงชีวิตและวิถีการเรียนรู้ของครูและนักเรียนเปลี่ยนแปลงไป เทคโนโลยีกลายเป็นองค์ประกอบหลักที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้เป็นอย่างมาก ครูอาชีวศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวให้เท่าทันสถานการณ์การเรียนรู้แห่งยุคดิจิทัลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ภายใต้ความวิตกกังวลที่มีอยู่มากมาย ซึ่งครูอาชีวศึกษาสายพันธุ์ใหม่จะต้องสืบค้นแหล่งข้อมูลสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย และเทคนิคการจัดการห้องเรียนออนไลน์อย่างเป็นรูปธรรม วิกฤติเหล่านี้กลายเป็นโอกาสในการส่งเสริมการพัฒนาทางวิชาชีพแบบก้าวกระโดดที่นำมาซึ่งการพัฒนานวัตกรรมทางวิชาชีพของครูอาชีวศึกษาสายพันธุ์ใหม่ทั้ง 6 สมรรถนะ ได้แก่ สมรรถนะด้านดิจิทัลเทคโนโลยี สมรรถนะด้านความร่วมมือ สมรรถนะด้านการสื่อสาร สมรรถนะด้านความเป็นครูมืออาชีพ สมรรถนะด้านวิจัยและพัฒนา และสมรรถนะด้านการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ประโยชน์ จากผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์สำหรับครูและผู้บริหารอาชีวศึกษาดังนี้

- 1.1 ครูควรวางแผนพัฒนาตนเอง (Individual Development Plan: IDP) มุ่งเน้นการพัฒนาตนเองตามสมรรถนะทั้ง 6 ด้านโดยการวิเคราะห์ศักยภาพตนเอง (จุดแข็ง-จุดอ่อน) เพื่อออกแบบแผนการพัฒนา ทั้งนี้ ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 นั้น สมรรถนะด้านดิจิทัลเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะการเรียนการสอนปัจจุบันและอนาคตครูอาชีวศึกษาจะต้องประยุกต์ใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้ดิจิทัลเพื่อรองรับการสอนทั้งในห้องเรียนและการสอนออนไลน์

- 1.2 ผู้บริหารอาชีวศึกษาควรกำหนดนโยบายส่งเสริมการพัฒนาครูอาชีวศึกษาสายพันธุ์ใหม่โดยมุ่งเน้นการพัฒนาผลงานเชิงนวัตกรรมสาขาวิชาต่างๆ ร่วมกับสถานประกอบการเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านวิจัยและพัฒนาทางวิชาชีพที่เชื่อมโยงกับความต้องการของสถานประกอบการ โดยจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และติดตามความคืบหน้าการพัฒนา นวัตกรรมร่วมกันอย่างน้อยเดือนละครั้ง อีกทั้งสร้างแรงจูงใจเชิงรุกในการกำหนดค่าตอบแทนพิเศษสำหรับผลงานนวัตกรรมของครูและนักเรียนที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานภายนอก

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพในพื้นที่อื่น เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของข้อค้นพบใหม่ของแต่ละบริบทพื้นที่ในประเทศไทย

- 2.2 ควรศึกษาวิจัยเชิงปริมาณเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวชี้วัดในแต่ละสมรรถนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้

- 2.3 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะครูอาชีวศึกษาสายพันธุ์ใหม่กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาในประเทศไทย

References

- Amiruddin, M. H., Amin, F., Yunus, N., Hisyam, M., Hashim, M., Rahim, M. B., ... & Rahim, A. (2015). Application of Communication Skills (CS) among Lecturer on Vocational Teaching and Learning in Vocational College Zone Johor, Malaysia. *International Journal of Vocational Education and Training Research*, 1(4), 55-61.
- Blank, M. J., Jacobson, R., & Melaville, A. (2012). *Achieving Results through Community School Partnerships: How District and Community Leaders are Building Effective, Sustainable Relationships*. Washington, D.C.: Center for American Progress.
- Care, E., Griffin, P., & Wilson, M. (2012). *Assessment and Teaching of 21st Century Skills*. Dordrecht: Springer.
- Dahlstrom, E., Brooks, D. C., & Bichsel, J. (2014). *The Current Ecosystem of Learning Management Systems in Higher Education: Student, Faculty, and IT Perspectives* (Research Report). Louisville, CO: ECAR.
- Diep, P. C. & Hartmann, M. (2016). Green Skills in Vocational Teacher Education - A Model of Pedagogical Competence for a World of Sustainable Development. *TVET@Asia*, (6), 1-19.
- Gartmeier, M., Gebhardt, M., & Dotger, B. (2016). How do Teachers Evaluate Their Parent Communication Competence? Latent Profiles and Relationships to Workplace Behaviors. *Teaching and Teacher Education*, 55, 207-216.
- Goodwin, D. & Webb, M. A. (2014). Comparing Teachers' Paradigms with the Teaching and Learning Paradigm of Their State's Teacher Evaluation System. *Research in Higher Education Journal*, 25, 1-11.
- Johnston, J., Loyalka, P., Chu, J., Song, Y., Yi, H., & Huang, X. (2016). The Impact of Vocational Teachers on Student Learning in Developing Countries. *Comparative Education Review*, 60(1), 131-150.
- Leindarit, B. (2021). Influence of Communication and Teaching Lectures Competencies Towards Students Online Learning Satisfaction in the Time of Covid-19. In *Proceeding of the International Conference on Educational Sciences and Teacher Profession* (pp.98-102). Netherlands: Atlantis Press.
- Liu, C. W., Sng, B. L., & Farida, I. (2015). Obstetric Anesthesia Training: Facilitating Teaching and Learning. *Trends in Anaesthesia and Critical Care*, 5(1), 8-13.
- Ministry of Education. (2020). *MoE Commands All Public and Private Schools to Close for Protection of Covid-19 Pandemic. The First Wave of Covid-19!!* Retrieved March 10, 2021, from <https://moe360.blog> [in Thai]
- Ministry of Education. (2021). *Education Data Base System*. Retrieved March 15, 2021, from <https://eduwh.moe.go.th> [in Thai]

- Nurhadi, D. & Lyau, N. M. (2018). Cultivating Responsibilities of Vocational Teachers: A Framework for Preparing Education to Work. *Journal Pendidikan Teknologi dan Kejuruan*, 24(2), 295-307.
- Office of Vocational Education Commission. (2020). *Students' Graduation Statistic in 2015-2019*. Retrieved May 7, 2021, from <http://techno.vec.go.th/> [in Thai]
- Oluwasola, A. J. (2014). Professional Competence of Technical Teachers: A Factor Analysis of the Training Needs of Technical College Teachers. *American Journal of Science and Technology*, 2(1), 22-26.
- Prasert, P. (2020). *Back Stage... Thailand Gets through Covid-19 at the First Wave!!*. Retrieved March 15, 2021, from <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/914993> [in Thai]
- RYT9. (2021). *Thai Social Situation in Overall and Q3 in 2020*. Retrieved May 25, 2021, from <https://www.ryt9.com/s/cabt/3210686> [in Thai]
- Shah, M. (2014). Impact of Management Information Systems (MIS) on School Administration: What the Literature Says. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 116, 2799-2804.
- Thairath Online. (2020). *Covid-19 Effects on Vocational Student Admission, Striving Action Plan for Motivating*. Retrieved May 25, 2021, from <https://www.thairath.co.th/news/local/1822968> [in Thai]
- Thongkam, K., Suwanjan, P., & Papat, P. (2018). Thai Vocational College Instructor Teaching Competency: A Second Order Confirmatory Factor Analysis. *Asia-Pacific Social Science Review*, 19(1), 224-232.
- UNESCO. (2020). *Ensuring Effective Distance Learning During Covid-19 Disruption Guidance for Teachers*. Paris, France: Education Sector UNESCO.
- Wagiran, W., Pardjono, P., Suyanto, W., & Sofyan, H. (2019). Competencies of Future Vocational Teachers: Perspective of In-service Teachers and Educational Experts. *Cakrawala Pendidikan*, 38(2), 388-400.
- World Economic Forum (WEF). (2020). *The Future of Jobs Report 2020*. Geneva, Switzerland: World Economic Forum.

Name and Surname: Anutsara Suwanwong

Highest Education: Ph.D. in Education Administration,
Doctor of Philosophy, Chulalongkorn University

Affiliation: Panyapiwat Institute of Management

Field of Expertise: Education Policy and Strategy